Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 6 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 18. Dnia 22. września 1897. **XXIV. rocznik.**

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.**

L. 1.451

OKÓLNIK.

Na podstawie uchwały Wydziału Związku z dnia 21. września 1897 r. mamy zaszczyt zaprosić Szanowne Towarzystwa związkowe na

XXIII. Walne Zgromadzenie

DELEGATÓW ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH

które się odbędzie

we Lwowie, w dniach 29. i 30. października 1897.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. posiedzenie dnia 29. października 1897 r. o godzinie 9. rano w sali ratuszowej.

I. Zagajenie Zgromadzenia przez prezesa Związku.
II. Legitymacya delegatów stowarzyszeń (§. 9. statutu).
III. Wybór przewodniczącego Zgromadzenia i jego zastępcy (§. 13. statutu).
IV. Sprawozdanie Wydziału z czynności za czas od 1. października 1896 do 30. września 1897 r.
V. Sprawozdanie o dokonanych w ciągu roku 1896/97 lustracyach.
VI. Sprawozdanie komisyi kontrolującej o zamknięciu rachunkowem za rok 1896, oraz przedłożenie budżetu na rok 1898.
VII. Sprawozdanie Wydziału w przedmiocie Banku związkowego.
VIII. Wnioski stowarzyszeń i delegatów.
Po południu od godziny 4. posiedzenia komisyjne, w biurze Związku (ul. Hetmańska l. 12.).

2. posiedzenie 30. października 1897 o godzinie 9. rano w sali ratuszowej.

I. Sprawozdanie komisyi o czynnościach Wydziału w roku ubiegłym.
II. „ „ o lustracyach.
III. „ „ budżetowej o preliminarzu na rok 1898.
IV. „ „ o innych wnioskach.
V. Wybór uzupełniający w miejsce występujących z kolei członków Wydziału pp.: Hilarego Filasiewicza, ks. Filemona Reszetyłowicza, Franciszka Zimy i Bolesława Żardeckiego na trzy lata i w miejsce ś. p. dra Lesława Borońskiego na dwa lata.
VI. Wybór komisyi kontrolującej do sprawdzenia rachunków na rok 1898.
VII. Oznaczenie miejsca przyszłego Walnego Zgromadzenia.
VIII. Zamknięcie Zgromadzenia.

Prosimy o wybór delegata i wczesne zawiadomienie nas o dokonanym wyborze, przy czem zwracamy uwagę:

że jeden delegat może zastępować trzy stowarzyszenia (§. 10. statutu);
że delegatami nie mogą być płatni urzędnicy biura Związku (§. 10. statutu) i
że prawo wstępu i głos w obradach ma każdy członek stowarzyszenia, należącego do Związku, zaś prawo głosowania przysługuje tylko delegatom (§. 9. statutu Związku).

Ewentualne wnioski samoistne prosimy nadsełać możliwie wcześnie do biura Związku.

We Lwowie, dnia 21. września 1897 r.

Z uchwały Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Stanisław Szczepanowski, prezes Związku.

Narcyz Ulmer, sekr. Związku.

Likwidacya
Towarzystwa ochrony ziemi
w Krakowie.

Nowa Reforma podaje następujące sprawozdanie o odbytem w Krakowie dnia 9. b. m. walnem zgromadzeniu Towarzystwa ochrony ziemi, na którem postanowioną została jego likwidacya:

„Po cichu, jakby w tajemnicy, zwołano na wczoraj posiedzenie Towarzystwa „Ochrony ziemi“, o czem ani szerszy ogół, ani dziennikarstwo nie miało żadnej wiadomości. Zgromadzenie to, reprezentujące około 80 głosów, uchwaliło Towarzystwo rozwiązać i wybrało komisyę likwidacyjną.

„Przebieg posiedzenia, o ile mogliśmy się dowiedzieć, był następujący:

„Najpierw b. dyrektorowi Towarzystwa, p. Zalańskiemu, przywrócono prawa członka. Następnie p. dr. Zygmunt Kostkiewicz złożył sprawozdanie z działalności komisyi, której polecono pozyskać dla Towarzystwa większe fundusze. Działalność komisyi ograniczyła się tem, że zwołano dwa razy posiedzenia, które do skutku nie doszły, gdyż członkowie komisyi nie raczyli przybyć. Ze względu na taki rezultat pracy komisyi, do której wielkie przywiązywano nadzieje, ze względu na to, że wybrana przed półtora rokiem Dyrekcya nie potrafiła stanu Towarzystwa poprawić, a przyrzeczenia „Związku stowarzyszeń“ we Lwowie okazały się płonnemi, uczynił dr. Dobija wniosek o rozwiązanie i zlikwidowanie Towarzystwa. Wniosek ten motywował wnioskodawca nie złym stanem interesów Towarzystwa, lecz brakiem zgody, harmonii i pracy. Sprzeciwił się temu wnioskowi p. Kośnierski, a popierał go ks. Łobczowski, który wniósł nadto wotum nieufności dla „Związku stowarzyszeń“ we Lwowie, który pamięta o ściąganiu składek, lecz nie dba o rozwój Towarzystw. Po długiej i ostrej dyskusyi oba wnioski uchwalono. Likwidacya stała się zatem faktem.

„Wybrano komitet likwidacyjny, w którego skład weszli pp.: notaryusz Ludwik Deller w Krakowcu, inżynier Marcin Dobija, Piotr Ściera, dr. Zygmunt Sorg i Fr. Wiśniowski. Komitet ten rozpocznie natychmiast urzędowanie, odbierze księgi i akta od obecnej Dyrekcyi i starać się ma o energiczne i szybkie rozparcelowanie reszty dóbr w ilości 180 morgów, ściągnięcie zaległości, oraz baczyć ma, aby członkowie i koloniści, którzy od Towarzystwa grunta kupili, nie byli na straty narażeni. Do komisyi kontrolującej wybrano pp.: dra Antoniego Dobiję, Kielanowskiego i ks prob. Łobczowskiego z Rudawy.

„Bilans Towarzystwa za rok 1896 wykazuje 6.000 zł. strat, co zgromadzenie przyjęło do wiadomości, odkładając udzielenie Dyrekcyi absolutoryum do czasu zbadania rachunków przez komitet likwidacyjny.

„Ograniczając się na razie podaniem przedmiotowego sprawozdania, wyrażamy nadzieję i życzenie, że Dyrekcya, a względnie komitet likwidacyjny uzna za stosowne, i to jak najrychlej, publicznie podać do wiadomości dane o stanie Towarzystwa i o bezpośrednich powodach likwidacyi. Wymaga tego interes członków, interes kolonistów i wogóle wzgląd na to, że Towarzystwo było instytucyą publiczną i jako takie tajemnicą osłaniać się nie może i nie powinno“.

I my na podstawie dokładnej znajomości stosunków Towarzystwa ochrony ziemi, możemy potwierdzić sumiennie zdanie dra Dobiji, referenta wniosku o likwidacyi Towarzystwa, że upada ono nie z tego powodu, jakoby stan jego interesów był rzeczywiście rozpaczliwym i jakoby ratunek był niemożliwym, lecz tylko z powodu braku zgody w łonie zarządu i lekkiego, jakby od niechcenia prowadzonego sposobu załatwiania zawikłanych jego spraw.

Co się zaś tyczy zdania księdza Łobczowskiego, jakoby Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych nie spełnił swojej powinności wobec Towarzystwa ochrony ziemi, i wogólności „pamiętał tylko o ściąganiu wkładek, lecz nie dba o rozwój Towarzystw“, poczuwamy się do obowiązku na ten publicznie uczyniony nam zarzut, również publicznie następującą dać odpowiedź:

Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych nie może inaczej spełniać swoich powinności wobec stowarzyszeń związkowych, jak tylko jako życzliwy ich doradca i jako orędownik ich spraw wobec władz publicznych, tudzież wobec instytucyj finansowych, udzielających stowarzyszeniom kredytu. Związek nasz nie rozporządza żadnemi funduszami, któremi mógłby bezpośrednio przychodzić z pomocą potrzebującym kredytu stowarzyszeniom, lecz zaleca je tylko do kredytu w stosunku do sprawdzonej przez swoje organa siły płatniczej poszczególnych Towarzystw. Jeżeli zaś które ze stowarzyszeń związkowych prowadzi swoje interesa nieporządnie, do rad i wskazówek Związku nie stosuje się, i na zewnątrz przedstawia obraz bezładu i bezradności, to nie jest to już winą Związku, że repu-

tacya takiego stowarzyszenia jest złą, i wskutek tego nie może ono uzyskać kredytu.

Tak właśnie było z Towarzystwem ochrony ziemi. Zgłosiło się ono o przyjęcie do Związku w r. 1893 gdy już miało mocno zaszarganą reputacyę z powodu głośnych niesnasek pomiędzy członkami, a głównym ówczesnym kierownikiem jego interesów, p. Zalańskim. Wojna ta, prowadzona publicznie, w dziennikach nie mogła przecież w dobrem świetle przedstawiać stanu Towarzystwa! To też Wydział Związku uważał przyjęcie Towarzystwa ochrony ziemi do grona stowarzyszeń związkowych poniekąd za powinność obywatelską, ażeby udzielić swej pomocy i opieki włościanom, którzy całem swojem mieniem w interesach tego Towarzystwa byli zaangażowani. Już wówczas stan interesów Towarzystwa był zachwiany, pomimo znacznych obrotów i stosunkowo wysokiego zysku — nieracyonalnie obliczanego. Nie zważając na koszta, wysyłał Związek co roku po kilka razy lustratorów i delegatów swoich do badania interesów Towarzystwa w zarządzie i w koloniach jego w samborskiem, i nie szczędził trudów, ażeby tok jego interesów wprowadzić na tor prawidłowy. Interweniowali w tym kierunku z ramienia Związku pp. Władysław Terenkoczy, dr. Lechowski, poseł Bolesław Żardecki, ś. p dr. Lesław Boroński, sekretarz Związku p. Narcyz Ulmer i lustratorowie związkowi, i gdy z reguły lustrujemy Towarzystwa związkowe raz do roku, a dobre nawet raz na dwa lata, lustrowano Towarzystwo ochrony ziemi w ciągu trzech lat ośm razy. Delegaci Związku przedkładali Radzie nadzorczej obszerne memoryały na piśmie, lub na zgromadzeniach interweniowali osobiście w kierunku usunięcia niesnasek, kłótni i awantur w łonie zarządów Towarzystwa, które je zabijały, przedstawiano też przedmiotowo środki ratunku. Staraliśmy się także o wprowadzenie w skład zarządu osobistości, posiadających poważanie w szerokich kołach, których nazwiska same mogły wpłynąć na podniesienie na zewnątrz zaufania do Towarzystwa ochrony ziemi i jego kredytu. Ale trudna rada: skoro Dyrekcya i Rada nadzorcza nic nie robiły, gdy walne zgromadzenia były na to tylko zwoływane, ażeby na nich publicznie wykłócić się należycie i wyrzucać się nawzajem, gdy jeden prezes usuwał drugiego, gdy rachunki traktowano w najwyższym stopniu niedbale, a natomiast krzyżowały się w łonie zarządu ustawicznie wpływy stronnictw polityczno-społecznych, i na tle interesów Towarzystwa staczały z sobą walki w dziennikach, lub na zgromadzeniach publicznych ludowcy ze stojałowczykami, socyaliści, konserwatyści i Bóg wie kto — to trudno, ażeby uspokajająca, ściśle w ramy fachowych szczegółów administracyjnych, rachunkowych i prawniczych ujęta interwencya Związku, mogła być skuteczną. Nie było w naszej mocy te niezdrowe stosunki uchylić.

Raz tylko odmówiliśmy wysłania delegata na zgromadzenie Towarzystwa ochrony ziemi: mianowicie na to ostatnie zgromadzenie, na którem miała być uchwaloną likwidacya. Co czynić należało, aby Towarzystwo żyć i rozwijać się mogło wskazywaliśmy niejednokrotnie, niestety bez skutku. Skoro jednak Rada nadzorcza uznała za stosowne, bez zapytywania Wydziału Związku o radę, zalecić walnemu zgromadzeniu do uchwały likwidacyę, to w chwili powzięcia takiej uchwały, ingerencya Związku stała się zbyteczną a odpowiedzialnoś za jej wykonanie spada na Radę nadzorczą i Dyrekcyę. Zadaniem Związku nie jest grzebać stowarzyszenia, ale powoływać je do życia i pomagać ich rozwojowi. Grabarzami niechaj zostaną ci, którzy dobrowolnie, wbrew radom i przestrogom ludzi, Towarzystwu szczerze życzliwych, roli tej się podjęli.

Nie możemy wreszcie pominąć milczeniem zarzutu, dotyczącego opłat przez Towarzystwo na rzecz Związku składanych. Głównem źródłem dochodów Związku w celu utrzymania biura i wykonywania agend, statutem określonych, są opłaty stowarzyszeń, z których zasobniejsze płacą 3% czystego zysku, mniej zasobne zaś od 12½ zł. do 25 zł. rocznie. Towarzystwo ochrony ziemi zapłaciło w ciągu lat czterech razem 217 zł. 20 ct. (w roku 1894 101 zł. 8 ct., w r. 1893 66 zł. 12 ct., a w latach 1895 i 1896 po 25 zł rocznie); porównawszy z powyższym dochodem wydatki, na rzecz tego Towarzystwa czynione, okazuje się, że same koszta lustracyi i podróży delegatów, pokryte przez Związek, wynoszą dwa razy tyle, co wkładki, przez Towarzystwo wniesione.

Okoliczności tu przytoczone, przekonają każdego nie uprzedzonego, jaką wartość mają zarzuty, czynione Związkowi na zgromadzeniu przez ks Łobczowskiego i towarzyszy. Sąd o tem, czy „Związek dba o Towarzystwa" pozostawiamy ze zupełnym spokojem tym, którzy o działalności jego więcej wiedzą, niż ks. Łobczowski.

Projekt spółki zarobkowej
dla hodowli i handlu drobiem rasowym i jajami.

Od pana D. Rogala-Iwanowskiego, obecnie kupca we Lwowie, urodzonego we Francyi, gdzie miał sposobność zawodowo obznajomić się z racyonalną

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych
za miesiąc sierpień 1897.

Miejscowość i firma *)	Stan bierny: Udziały	Stan bierny: fundusz rezerwowy	Stan bierny: Wkładki	Stan bierny: Pożyczki zaciągnięte	Stan bierny: Saldo rachunku Banku kraj.	Stan bierny: Saldo odsetek	Stan bierny: Reszta pozycyi stanu biernego	Kapitał obrotowy	Stan czynny: Pożyczki udzielone	Stan czynny: Koszta założenia ruchom. i admin.	Stan czynny: Reszta pozycyi stanu czynnego	Stan czynny: Gotówka
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Bełz Tow. zalicz.	17527	7462	36217	11450	—	309	—	72965	51505	855	19942	663
Biała Tow. kredyt. i oszczęd.	22250	1794	53251	50446	—	2873	—	130614	121840	2680	4608	1486
Biecz Tow. wzaj. kredytu	17723	134	56612	12362	821	1471	3420	92543	76833	931	13014	1765
Bircza Tow. zalicz.	19768	6722	35847	51220	—	—	793	114350	106515	1578	5315	942
Bochnia Tow. zal.	22863	2448	46084	6900	—	2951	954	82200	74760	2135	2790	2515
Bołszowce Kasa zal. „Nadz."	8299	2517	11270	8940	—	1153	2719	34898	28826	1006	4636	430
Borszczów Pow. K. zal. i oszcz.	9902	991	9915	14876	1144	1231	218	38277	36160	1183	10	924
Brzesko Tow. zal.	59070	20154	167262	4000	—	9059	15687	275232	242864	3479	28020	869
Brzostek Tow. zal.	5207	884	15983	10242	—	1009	1	33326	31832	928	82	484
Cieszanów Tow zal.	14188	5514	59100	18700	864	—	64	98730	74325	2305	17364	4734
Czortków Tow. zal.	23864	2303	99633	—	—	4073	1531	131404	113731	1279	13837	2557
Dąbrowa Tow. zal.	89567	27858	215663	30927	488	7580	6752	378835	347226	3750	22977	4882
Dębica Tow. wzaj. kredytu	47460	11524	246476	24180	1282	16602	8416	355941	339835	4972	5819	5315
Dobczyce St. poż. i oszcz. „Wz. p."	7169	1652	10450	15000	—	—	—	34271	30731	1125	1792	623
Dobromil Tow. zal.	37470	6269	58640	1200	494	4018	508	108599	98186	1646	6040	2727
Drohobycz T. zal.	49289	14108	26[illegible]953	—	—	7616	263	333229	268011	3208	59101	2909
Dubiecko Tow. zal.	18468	3281	53631	22190	—	2891	—	100461	95358	1478	3381	244
Dukla Tow. zalicz	24079	3624	95686	9105	1532	2680	—	136706	126545	2137	1498	6526
Dynów Tow. zal.	13713	2299	17131	8584	—	1944	1255	104926	98021	626	5967	312
Gliniany Tow. zal.	42781	19807	133798	16409	1663	6546	4274	225278	194445	3695	26252	886
Głogów Pow. T. zal	37820	13104	204701	21650	—	6956	352	284583	258422	1742	12550	11869
Gorlice Tow. zal.	108457	38527	605655	223992	—	22140	23238	1022009	947237	8492	62118	4162
Grybów Tow. zal.	32257	13233	196631	13500	—	161	—	255782	244673	1201	7775	2133
Husiatyn Pow. T. z.	11916	2137	53784	8942	—	3313	257	80349	66716	1461	6855	5317
Jaryczów Nowy Kasa zal. „N."	5459	1414	1350	7600	—	715	370	16908	14663	476	1677	92
Jasło Tow. zalicz.	63492	27559	312932	48092	799	10377	180926	644177	416443	4851	222266	617
Jaworów Tow. zal.	39081	9872	131184	45400	—	—	1898	227435	203231	15246	5401	3557
Jordanów St. poż. „Praca i oszcz."	21876	10180	65149	—	—	5096	98	102399	88945	1456	10771	1227
Kalwarya zebrz. T. oczcz. i poż.	10933	479	44130	7150	—	3725	451	66868	64421	547	—	1900
Kałusz Tow. zal.	23388	7334	58360	6000	—	—	1346	96428	78842	1809	14133	1644
Kamionka strum. Pow. T. zal.	21182	9739	94202	—	—	3999	6333	135455	106349	1781	25277	2048
Kraków Tow. zal.	100430	23138	340568	192089	—	25633	2515	684373	605433	8717	34307	35916
Kolbuszowa T. z. „Szcz. Boże"	25564	10982	91053	13700	—	4694	5544	151538	143926	1250	5143	1219
Komarno Tow. zal.	32266	10714	85233	24550	—	5603	1844	160200	119692	2724	37346	438
Krynica St. p. i osz. „Wz. pomoc"	16972	2998	98710	—	—	342	43	119065	115515	2264	1138	149
Kulików Kasa zal. „Nadzieja"	10851	2350	13645	19950	—	—	1047	47843	41397	1547	4099	800
Limanowa T. z. i ochr. włas. ziem.	70611	30663	140390	135622	419	6460	3230	387425	373330	3751	8777	1567
Lisko Tow. zalicz.	43118	9948	305308	55272	130	10032	2310	426118	404637	3771	13598	4112
Lubaczów St. zal.	13335	1858	33306	19164	—	1935	357	69955	63452	1835	1573	3095
Lubaczów Tow. kred. miejskie	41820	8868	42528	8519	—	—	471	102206	97766	1228	3022	190
Lwów Bank zalicz.	165998	44816	666516	641465	—	38781	101	1557677	1485050	17171	46874	8582
„ T. z. urzęd. poczt.	36975	4967	24138	45500	—	2817	524	114921	111277	1800	1082	762
„ Pow. Tow. zal.	15062	3660	53558	18550	—	—	—	90830	79823	960	8827	1220
„ Lwowsk. T. bankowe	38009	1998	16799	107272	—	3486	617	168181	144734	4821	13810	4816
„ Tow. wzaj. kredytu	65183	5699	52610	53405	—	3593	500	180990	171971	3912	3551	1556
„ T. eskont. i zal.	26291	6131	14643	26624	—	3122	4419	81230	65109	2597	9117	4407
Maków St. poż. „Wzaj. pom."	65686	16089	168073	—	—	10647	76	260571	206739	3678	48798	1356
Mielec Tow. zal.	17627	1462	107877	20200	1108	1611	2602	152487	143991	1500	4071	2925
Mikołajów Kasa zal. „Nadzieja"	3931	1107	1321	14100	—	231	428	21118	19220	575	915	408
Mikulińce Tow. zal.	735	352	907	2100	—	105	3	4202	3995	69	—	138

*) Tylko wykazy nadesłane przed 10. każdego miesiąca znajdą w tabeli pomieszczenie.

Miejscowość i firma	Stan bierny: Udziały	Stan bierny: fundusz rezerwowy	Stan bierny: Wkładki	Stan bierny: Pożyczki zaciągnięte	Stan bierny: Saldo rachunku Banku kraj.	Stan bierny: Saldo odsetek	Stan bierny: Reszta pozycyi stanu biernego	Kapitał obrotowy	Stan czynny: Pożyczki udzielone	Stan czynny: Koszta założenia ruchom. i admin.	Stan czynny: Reszta pozycyi stanu czynnego	Stan czynny: Gotówka
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Milówka St. oszcz. i poż. „Opat."	16495	5280	41750	18505	419	45	390	82884	64104	1654	16668	458
Monasterzyska T. z.	13231	3331	42013	5867	—	2605	1367	68414	62720	1750	3174	770
Mościska Tow. zal.	33310	12622	102123	4000	12	—	967	153034	133718	3096	14225	1995
Mszana dolna T. z.	3496	519	7225	6000	—	458	119	17817	16826	689	22	280
Nadwórna Kasa zal.	36621	9530	59360	43523	2483	2123	—	153640	123238	1135	29261	6
Nisko Pow. Kasa zal. i oszcz.	3615	760	3973	1900	—	529	—	10777	9949	718	7	103
Obertyn Kasa zal. i oszczędn.	5414	1263	14283	6135	—	1800	474	29369	26495	1852	507	515
Oświęcim Tow. oszczęd. i poż.	91042	25445	348935	16620	663	14166	—	496871	462801	2172	26901	4997
Pilzno Stow. oszczęd i poż	11430	4168	105650	900	—	2930	1254	126332	122254	1516	1064	1498
Podgórze St. p. i o. „Wz. p."	70178	23851	434980	93034	—	18688	20	640751	616985	5467	5026	13273
Podhajce Tow. zal.	26997	5217	56259	13200	2025	5313	1591	110602	104285	1458	1904	2955
Przemyśl K. zal. rzem. i rol.	108487	17724	288563	21005	—	12480	53857	502116	425846	5132	49278	21860
Przemyślany T. zal.	28962	10639	90437	27256	3752	7605	1279	169931	143741	4071	20173	1946
Radomyśl Stow. oszcz i poż.	6192	3153	18784	10758	—	463	240	39590	34861	770	2688	1271
Radziechów T. zal.	55155	16429	155473	18000	239	8406	4190	257891	241360	3273	11967	1291
Radymno Kasa zal.	10773	2641	16719	16500	—	1351	2235	50219	43926	983	1714	3596
Rawa ruska Kasa zal. i oszcz.	8924	1373	40686	4600	4307	2287	319	62496	60431	625	76	1364
Rohatyn Tow. zal.	21250	5908	58003	—	—	2566	2479	90206	63377	1448	23306	2075
Rozdół Tow. zal.	4043	924	4536	12800	—	66	430	22799	21074	596	899	230
Rudki Tow. zal.	18969	6619	69156	13600	—	1128	250	109722	96665	2427	7745	2885
Rudnik Kasa zal. i oszczęd.	5652	764	31127	—	—	1157	—	38700	35780	1050	510	1360
Rymanów Tow. zal.	15497	13363	251669	46565	—	8303	157	335554	309248	2725	20552	3029
Sambor K. z. rękodz. i roln.	6566	2238	23717	22330	—	800	262	55913	34614	20739	145	415
Sądowa Wisznia K. z. „Nadz."	14624	3415	12839	28002	—	2034	-	60914	57937	1514	664	799
Sieniawa Tow. zal.	18205	14699	42903	—	—	—	1188	76995	70575	1071	1233	4116
Skałat Tow. zal. i kredytowe	45350	12890	48148	36300	—	3926	429	147041	125576	135	15256	6074
Skawina Tow. poż. i oszczędn.	5727	912	18610	6819	—	1188	117	33373	32607	99	164	503
Sokal Tow. zalicz.	22602	17240	120143	23583	2970	4842	85	191465	147856	2290	40056	1263
Stanisławów Bank mieszcz.	83013	21875	271069	68502	—	14863	1656	460978	439396	4729	10545	6308
„ Bank zaliczkowy	56847	9005	91262	112397	6931	6744	31	283217	229148	7866	39975	6228
Strusów Kasa oszczęd. i poż	12170	1411	36954	6970	—	3345	77	60927	58192	2131	36	568
Stryj Tow. zalicz	39843	9942	91990	3000	2536	8824	5455	161590	136154	10106	12667	2663
Szczerzec Tow. Kasy zal.	8557	1629	12344	12133	—	—	12	34675	32902	591	904	278
Tarnobrzeg T. zal.	11479	8269	75778	26000	873	4132	2039	128570	125036	2625	2126	783
Tłumacz St. kredyt. „Oszczędn."	25086	7877	112452	4000	—	4791	—	154206	139770	2301	10988	1147
Turka Pow. T. zal.	11876	1238	44608	15959	993	1793	13	76480	72104	2265	485	1626
Tyśmienica Kasa zal. „Wiara"	12866	4782	54719	2820	—	304	666	76157	68969	1117	2496	3575
Ulanów Tow. zal.	3337	530	7351	10559	—	468	—	22245	21282	434	127	402
Ustrzyki dolne Tow. zalicz.	6145	1555	18550	13052	—	982	60	40344	38832	616	691	205
Wiśnicz nowy Tow. poż. i oszcz.	5070	277	6301	5724	—	700	—	18072	16400	478	408	786
Zakopane Tow. zal.	7349	1388	55973	22780	—	3699	200	91389	89166	645	33	1545
Zaleszczyki T. kr. „Wz. pom."	3866	362	6825	6100	—	1320	528	19001	16935	886	692	488
Zator Tow. zalicz.	1335	100	2763	1500	—	114	—	5812	5536	260	3	13
Zbaraż Tow. zal.	28126	15079	62133	8800	1860	3439	5270	124707	112279	1717	7721	2990
Złoczów Kasa zal.	13777	5431	32425	19605	—	—	225	71463	66519	2397	1459	1088
Złoczów Tow. zal.	97009*)	—	200121	—	—	7622	4155	308907	246525	3394	56769	2219
Żółkiew Kasa zal. i oszczędn.	26755	22548	50879	56700	2273	—	1052	160207	147350	4696	6513	1648
Żydaczów Pow. K. zal. i oszcz.	5425	2203	79739	5514	—	1627	993	95501	88202	1855	4041	1403

*) Pozycya ta obejmuje udziały i fundusz rezerwowy.

hodowlą drobiu, tudzież z handlem jajami i drobiem, otrzymaliśmy z prośbą o umieszczenie memorandum o potrzebie i korzyściach założenia i w naszym kraju podobnego przedsiębiorstwa w formie spółki zarobkowej. Spółka taka miałaby na celu, o ile zrozumieliśmy zamiary szanownego wnioskodawcy, głównie zorganizowanie stałego wywozu wykwintniejszego towaru za granicę — w pierwszej linii do Wiednia i do Berlina. Ponieważ w ostatnich latach wzbudził się i u nas pewien ruch w kierunku podniesienia hodowli drobiu, która jako uboczna gałąź gospodarcza mogłaby znakomite przynosić korzyści rolnictwu, przeto głos pana Iwanowskiego, kupca fachowego, i — jak wyżej wspomniano, obznajomionego z francuską metodą produkcyi i handlu drobiem i jajami, przychodzi zdaniem naszem bardzo na czasie. Pan Iwanowski pisze:

Hodowla drobiu *(Aviculture)* jest to hodowanie prowadzone ze świadomością, naukowo, i odpowiednio do dzisiejszego intenzywnego systemu rolnictwa i przemysłu.

Hodowla drobiu stanowi we Francyi prawdziwy przemysł, tak poważny i tak popłatny, jak fabrykacya produktów spożywczych, lub innych artykułów. Składają tam kapitały na założenie zakładu dla hodowli drobiu tak, jak się zakłada przędzalnie, a takie przedsiębiorstwo musi być prowadzone według danych nauki i według doświadczeń, otrzymanych od wielkich zakładów wzorowych, tak, jak się prowadzi fabrykę według zasad mechaniki lub chemii, biorąc przykład od wielkich mistrzów fachu.

Hodowla drobiu ma swoją własną prasę fachową, a kierownik takiego zakładu lub właściciel-amator, musi takie fachowe pismo prenumerować i czytywać, jak finansista czytuje kursa giełdy, lub adwokat „Dziennik ustaw".

Jest to dowodem, do jak poważnego rozwoju doszły takie przedsiębiorstwa we Francyi, że hodowla drobiu stała się tam zawodem wcale doniosłego znaczenia.

Zadanie sztucznego wykłuwania piskląt z jaj jest dziś kompletnie rozwiązane, wyniki są tak korzystne i pewne, że można już bez obawy eksploatować ten nowy sposób jak każdy inny przemysł, polegający na użyciu maszyn pomocniczych.

Kapitaliści mogą teraz zakładać przedsiębiorstwa dla sztucznego mnożenia drobiu, tak samo, jak każde inne przedsiębiorstwo fabryczne i mogą liczyć na dywidendę z całą świadomością i bez ryzyka. We Francyi istnieje już kilkanaście takich wielkich zakładów, a nowe powstają co rok, liczba zaś mniejszych zakładów jest bardzo znaczna.

Przemysł hodowli drobiu składa się z dwóch działów:

Dział pierwszy zawiera eksploatacyę maszyn do sztucznego wygrzewania piskląt z jaj. Celem ich jest wylęganie kurcząt, które wkrótce bywają rozprzedawane rolnikom z okolicy, którzy je dalej hodują.

Dział drugi, najważniejszy, zawiera hodowanie kurcząt i drobiu, tuczenie ich, sprzedaż jaj do spożycia i do rozpłodu, sprzedaż okazów rasowych, rozpłodowych etc.

To wszystko wymaga posiadania odpowiednich aparatów jak n. p. maszyn do wylęgania, owoskopu do przeglądania jaj, wygrzewalni dla piskląt, matek sztucznych, aparatów do sztucznego karmienia etc. potrzebne są liczne budynki, wielki obszar gruntu, ale takie przedsiębiorstwo zapewnia w proporcyi do używanych kapitałów bardzo piękny dochód.

U nas, w Galicyi, rolnicy nie kupowaliby, przynajmniej na początku, piskląt zaraz po wylęganiu, tak jak się to dzieje we Francyi; więc takie przedsiębiorstwo miałoby u nas następujące widoki:

1. Sprzedaż amatorom piskląt starszych rasowych, nietylko z kur, ale kaczęta, indyczki, gąsięta etc — 2. Sprzedaż jaj rasowych do rozpłodu 3. Sprzedaż jaj do spożycia 4. Sprzedaż kurcząt do zabicia. 5. Sprzedaż kapłonów, pulard, gęsi, kaczek, indyków tuczonych, i 6. Sprzedaż okazów rozpłodowych rasowych.

Miejsca zbytu: Wiedeń, Berlin, Kraków, Lwów, i inne wielkie miasta, gdzie łatwo mieć własne kioski na targach. W każdym razie zbyt jest zapewniony, a tego nikt nie zaprzeczy.

Kapitał potrzebny na założenie rentownego i dobrze założonego zakładu wynosi 50 000 zł. a. w.

Teren na to potrzebny może być różnie obliczony, im większy jednak, tem lepiej, gdyż drób ma być trzymany w licznych małych kurnikach oddzielnych, aby unikać wszelkiej aglomeracyi, bo im mniejsza aglomeracya, tem pewniejszy i lepszy wynik hodowli. Teren potrzebny nie może być w każdym razie drogi do nabycia, gdyż najstosowniejsze grunta są grunta piaszczyste, wyschłe, gdzie drzewa rosną tylko z trudnością, jednem słowem, grunta najgorsze i niezdatne do uprawy — są najlepsze dla drobiu. Budynki mają być lekkie, część ich ma być przenośną, zakład ma być jednak nie bardzo oddalony od wielkiego miasta i nie daleko stacyi kolejowej, gdzie pociągi pospieszne się zatrzymują

Co do dochodów, trudno je obliczyć co do kwoty; w każdym razie liczą, że z kapitałem małym można stosunkowo osiągnąć zysk większy z takiego przedsiębiorstwa, aniżeli z wszelkiego innego wielkiego przemysłu. Zysk większy lub mniejszy zależy

od stosunków krajowych, od dobrego prowadzenia, od gałęzi sprzedaży najwięcej uprawionej przez zakład, gdyż niektóre działy są więcej popłatne od innych n. p. sprzedaż jaj do rozpłodu i okazów rozpłodowych. We Francyi podobny zakład według istniejących danych, przyniósłby 100% czystego zysku; u nas są inne stosunki, ceny sprzedażne są mniejsze, za to i wkłady mniejsze u nas wystarczą, tam łatwiej o zbyt, a zwłaszcza o zbyt okazów rozpłodowych, po wygórowanych cenach, n. p. tam chętnie płacą za koguta rasowego 40, 50, 60 franków, za kurę 15, 20, 30 franków, za kaczkę 15, 25 franków, za parę gęsi tuluzkich 200 franków etc. U nas takich cen niema, ale jednak i tu płacą już po 10 zł. za koguta rasowego, 5 zł. za kurę, lub kaczkę, 20 zł. za gęś, etc. Za jajka do rozpłodu płacą we Francyi po 25, 50, 75 centimów, 1, 2 i 3 franki; u nas także taka sprzedaż by szła, chociaż nie po takich cenach; jajka kuchenne świeże, z datą niesienia mają wielki pokup w miastach, a nikt z pewnością nie pożałuje, jak zapłaci o 1 centa więcej za jajko, z firmą i z datą, aby mieć pewność, że ono jest świeże, zwłaszcza do jedzenia na miękko i dla chorych; w Paryżu za takie jajko biorą po 15 centimów to jest 7 centów.

Tak samo w Paryżu sławne zakłady sprzedają swoje sztuki tuczone tylko z wyciśniętą pieczątką z firmą, a zatem znacznie drożej, a dostać je można tylko w pierwszorzędnych restauracyach, lub handlach z dziczyzną i delikatesów. Jak najniekorzystniej licząc, jest pewność, że już w 3-cim roku, taki zakład przyniesie 20% czystego zysku po opłaceniu wszystkich kosztów; gdyby z tego zysku odtrącić 20% na amortyzacyę kapitału, to w kilku latach kapitał będzie zwrócony uczestnikom, a ci będą mieli zapewniony dochód, jak długo zakład będzie istniał, a to już bez żadnych wkładów.

U nas podobnego zakładu jeszcze nie ma; jest więc dla niego zupełna racya bytu, bo i dlaczego, to co ma powodzenie we Francyi, we Włoszech, w Niemczech, w Belgii, w Austryi, gdyż w niemieckich krajach Austryi są podobne zakłady, nie miałoby mieć u nas powodzenia pod umiejętnem kierownictwem?

Oprócz wyżej wymienionych źródeł dochodu są ewentualnie jeszcze inne, gdyż francuskie Zakłady zajmują się zwykle także hodowaniem królików rasowych i do zabicia, gołębi rasowych, wylęganiem kuropatw i bażantów, które tysiącami bywają zakupywane przez właścicieli polowań przed otwarciem i po zamknięciu sezonu polowania. Możnaby i u nas coś próbować w tym kierunku — na eksport.

Chętnie umieszczamy powyższy wyciąg z memoryału pana Iwanowskiego, gdyż poruszoną przez niego sprawę uważamy za godną ze wszech miar życzliwego nią zajęcia się. Kogoby przedmiot ten bliżej zainteresował, może wejść w porozumienie z panem Iwanowskim pod adresem: D. Iwanowski we Lwowie, ulica Ormiańska 8. II. piętro.

Ruch stowarzyszeń.

146. Posiedzenie Wydziału Związku stowarz. zar. i gosp. odbyło się dnia 21. września b. r. pod przewodnictwem p. Stanisława Szczepanowskiego.

Obecni członkowie Wydziału pp.: Alfred Bandrowski, Wojciech Biechoński, Hilary Filasiewicz, Dr. Wiktor Lechowski, Teofil Merunowicz, Ks. Filemon Reszetyłowicz, Tadeusz Romanowicz, Franciszek Zima i Bolesław Żardecki.

Ze strony biura Związku pp.: Narcyz Ulmer sekretarz i Ignacy Domagalski lustrator.

Po zatwierdzeniu protokołu 145 posiedzenia z dnia 10. lipca b. r. — przeprowadzono szczegółową dyskusyę nad statutem Banku związkowego stowarzyszeń, jako spółki akcyjnej.

Reskryptem z dnia 4. czerwca b. r. l. 14.214, oświadczyło Ministerstwo spraw wewnętrznych gotowość udzielenia koncessyi na założenie Banku związkowego dla stowarzyszeń, pod warunkiem dokonania pewnych zmian w statucie.

Zmiany te zostały dokonane, a następnie wybrano komitet do podpisania aktu założenia, z prawem kooptacyi. — W skład komitetu wchodzą pp.: Wojciech Biechoński, Dr. Adam Czyżewicz, Dr. Wiktor Lechowski, Dr. Godzimir Małachowski, Ks. Filemon Reszetyłowicz, Tadeusz Romanowicz, Stanisław Szczepanowski i Władysław Terenkoczy. — Akt założenia podpisany zostanie w ciągu bieżącego miesiąca.

Termin XXIII. walnego zgromadzenia delegatów Związku oznaczono na 29. i 30. października 1897, z porządkiem dziennym, ogłoszonym w dzisiejszym numerze Związku.

Przyjęto do Związku Katolickie Towarzystwo rolniczo-zaliczkowe w Nowym Targu, co do przyjęcia trzech innych stowarzyszeń odroczono uchwałę do najbliższego posiedzenia.

Wykluczono ze Związku kasę zaliczkową w Sokołowie. — Powzięto uchwały, zalecające reorganizacye dwóch stowarzyszeń.

Posiedzenie Zarządu Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych odbyło się we Lwowie dnia 21. b. m.

Obecni członkowie Zarządu: Franciszek Kuczyński, dr. Jan Kuczkiewicz, dr. Wiktor Lechowski, Teofil Me-

runowicz, ks. Filemon Reszetyłowicz i Narcyz Ulmer, a nadto prezes Związku Stanisław Szczepanowski i członkowie Wydziału Związku: Alfred Bandrowski, Wojciech Biechoński i Hilary Filasiewicz.

Zatwierdzono przyjęte przez Prezydyum przystąpienie trzech stowarzyszeń i 16 członków; dwa podania o zwrot udziału i jedno o zaliczkę załatwiono odmownie.

Uchwalono wypłacić wdowom: udział ś. p. Karola Wincentego Szufy w kwocie 3.175 zł. 57 ct. i udział ś. p. Ludwika Łaszcza w kwocie 1.137 zł. 81 ct.

XV. Walne Zgromadzenie członków Funduszu zaopatrzenia odbędzie się dnia 29. października r. b. — Zaproszenia wraz z porządkiem dziennym zostaną rozesłane osobno.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu lipcu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie zarządza z dniem dzisiejszym, że statutem z daty Ruska wieś d. 9. czerwca 1897 założone zostało: „Towarzystwo zaliczkowe i oszczędności w Ruskiej wsi, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną podwójną poręką“, po niemiecku „Spar und Vorschuss-Verein, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung“ i że celem tego stowarzyszenia jest dostarczanie członkom potrzebnych im do handlu kapitałów, że dyrektorami Towarzystwa ustanowieni zostali: Abraham Moses Lion w Rzeszowie, Leib Trink w Ruskiej wsi, Salomon Zucker w Rzeszowie, S. B. Blumenkranz w Rzeszowie, Michel Birman w Rzeszowie, Salomon Eisenberg w Rzeszowie, że firma stowarzyszenia podpisywaną będzie w ten sposób, że pod wypisaną firmą stowarzyszenia lub wyciśniętą stampilią podpisują się łącznie dwaj dyrektorowie lub jeden dyrektor i urzędnik mający prokurę.

(Uchwała z dnia 8. lipca 1897 l. 8.214).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie zarządza z dniem dzisiejszym wpisanie w rejestr stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych: „Towarzystwa wzajemnych zaliczek i oszczędności w Rzeszowie, stowarzyszenia zarejestrowanego z odpowiedzialnością ograniczoną“, po niemiecku „Gegenseitiger Vorschuss und Spar Verein in Rzeszów, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung“ z tem dołożeniem, że dyrektorami tegoż Towarzystwa wybrani zostali (§. 40. statutu) dr. Henryk (recte Mordche) Wachtel przewodniczący, Wolf Fröhlich zastępca przewodniczącego, Wilhelm Sperling kasyer, Chaskel Wang zastępca kasyera, Gerschon Zimermann, Salomon Spiegel i Izrael Dunkelblau wszyscy w Rzeszowie zamieszkali, oraz że firma tegoż Towarzystwa w ten sposób będzie podpisywaną, że podpisujący swe podpisy do firmy dołączą i że do ważności zobowiązania wobec osób trzecich potrzeba będzie przynajmniej podpisu przewodniczącego Dyrekcyi dra Henryka (recte Mordche) Wachtla względnie jego zastępcy Wolfa Fröhlicha, oraz podpisu jednego z reszty dyrektorów dopiero co wymienionych.

(Uchwała z dnia 24. czerwca 1897 l. 7.657).

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1896.

90. Lwów. Krajowe Towarzystwo parcelacyjne. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta pobrane 1.155 82, prowizya parcelacyjna 1.036·80, zysk z rachunku Orlinka 1.077·69, zwrot kosztów administracyi 4·34, procenta naprzód zapłacone od reeskontu 78·46, procenta zaległe od pożyczek 74 90; razem 3 428·01. Straty: procenta wypłacone 2.187·82, koszta administracyi 1.173·56, 10% kosztów założenia 19 18, procenta naprzód pobrane 16· –, czysty zysk 31·45; razem 3.428·01. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 5.743·—, fundusz rezerwowy 183· – , weksle reeskontowane 8.925 —, weksle własne 3.000·—, rachunek bieżący 7.441 89, zadatki na grunta 410·—, dług hipoteczny 20.433·72, rachunek parcel. Cieszacinka 10.486·70, procent naprzód pobrany 16·—, czysty zysk 31·45; razem 56.670·76. Stan czynny: pożyczki wekslowe 8.925· – , pożyczki na hipotekę 7.332 10, koszta założenia i ruchomości 172·64, udział w Banku zaliczkowym 56·—, wartość Orlinka 40.000·—, ruchomości w Orlinku 31·66, procenta od reeskontu 78·46, procenta zaległe od pożyczek 74 90; razem 56.670·76.

91. Kalwarya Zebrzydowska. Towarzystwa oszczędności i pożyczek. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 994·28. Rozchód: z rachunku kosztów zawiadowczych 626·46, z rachunku ruchomości 20·51, do rachunku bilansu roku 1896: 347·31; razem 994·28. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku funduszu rezerwowego 327·17, z rachunku udziałów 8.460·—, z rachunku wkładek na oszczędność 33.763·90, z rachunku pożyczek zaciągniętych 3.000 —, z rachunku odsetek 1.681·32, z rachunku strat i zysków 347·31; razem 47.579·70. Stan czynny: z rachunku skarbca 1.275·56, z rachunku pożyczek udzielonych 45.999·50, z rachunku kosztów zawiadowczych 120·—, z rachunku ruchomości 184·64; razem 47.579·70.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.